

Vilmácska,
a csapott le.
sokára egy
gsebesítve a
kkal a hégja
lalfalja. Vil-
t és meg-
dárka volt!
szegényke,
melyet a
A szegény

isszatér-e a
em tért az

szólt a jó
jetek, nem

ott az éhe-
rzett nekik
megetette
ak.

3 mostoha
ekültek az

ne kelljen
paszkodnia,
zatos helyre
rhetett. És
ket tovább
o napon a
s megtolla-
és maguk

madárka,
Vilmácska
ak egyike.

ik számában
még beküld-
és Kálmán.
eifer Gyula,
Jenő, Sréter
izdy Arthur
etter Vilma,
teleti román
ándor, Stau-

maeum-épület.
v. társulat.

EPRÉSZÖK. (Lásd a 383. lapon.)

AZ ÓCSKA LAPDA.

— Elbeszélés. —

(Folytatás.)

ÖDÖN nem igen figyelt e szavakra; őt bizony nem nagyon érdekelte a szerencsétlen kis fiu sorsa, sőt még haragudott reá, mert hiszen miatta vesztí el kedves régi lapdáját. Minél tovább mentek, annál kedvetlenebb lett s végre majdnem pityeregni kezdett, mikor egy kicsi, szegényes házba tértek. Tudta, hogy céljukhoz értek, most már mindjárt meg kell válni a kedves lapdától.

Szegényes, de tiszta szobába léptek be. Az ablaknál ősz hajú, tisztos öreg asszony ült, mellette pedig a zsámolyon egy sápadt arczu, körülbelül hét éves fiucska nézegetett valami ócska, rongyos képes könyvet. A vendégek láttára az öreg asszony fölkel és nyájasan eljök ment, míg Berezi, mert ő volt az, félénken egysarokba bujt és csodálkozva nézte az idegeneket.

— Megtartom szavamat, szólott Ödön mamája az öreg asszonyhoz, hozok a kis Berczinek néhány darab fehér ruhát.

— Oh mily jó kegyed, asszonyom! szólott az öreg asszony hálásan. Isten megáldja jóságáért.

— Oh, hiszen szóra sem érdemes, szólott a derék nő szerényen. Nézze csak meg, jót hoztam-é?

Ezzel fölbontotta a csomagot, azalatt pedig odaszólt Ödönnek:

— Kedves fiam, add oda a lapdát Berczinek.

Ödön ugyancsak keserves arcot csinált, de engedelmeskedni kellett; oda lépett Berczihez és feléje nyujtván a lapdát, mondá:

— Nesze itt van!

Ez nem valami barátságos kínálás volt, s a kis Berezi siket lévén, e szavakat nem hallotta s talán elvette volna a lapdát; de ha a szavakat nem értette is, annál jobban látta Ödön arcán a boszus, barátságtalan kifejezést. Nem vette el a lapdát. Ödön titkón megörült. Hát ha csakugyan nem fogadja el?

— Nem kell neki, szólott a mamához fordulva.

— Dehogyan nem! Csak nem meri s mi persze nem tudjuk vele megértetni. Majd nagymamája meg fogja magyarázni neki!

A nagymama odament a fiucskához s kezeivel különböző jeleket csinált, melyeken Ödön majdnem nevetett. Mert az olyan szerencsétlen siketnémával, akit nem tanítottak, csak az tud jelek által beszélni, aki mindig vele van, mig aki siketnémák iskolájába járt, az tud olvasni, írni, és könnyü vele akármit is megértetni.

Mikor a kis Berezi megértette, hogy a lapda az övé, sápadt arcocskája földe-rült s végtelen öröm ragyogott szemeiből. Szívéhez szoritotta az ócska lapdát, összecsókolta, aztán Ödönhez sietett s megcsókolta. Ödön ugyancsak kelleetlenül türte ezt. A szegény fiucska nagy örömét látva, most már nem sajnálta ugyan annyira az ócska lapdát, de azért mégis csak kedvetlen volt, az önzés már nagyon befészkelte magát szívébe.

— Menjetek az udvarra játszani, szólott a mama. Nekünk még egy kis beszédünk van.

Az öreg asszony intésére Berezi is azonnal kiment s aztán odakint játszot-

tak, vagyis inkább csak Berezi maga lapdázgatott. Mert Ödön leült egy padra s ott duzzogott.

Odabent jó ideig tartott a beszélgetés. Ödön már szinte megunt a várakozást. Végre előjött a mama. Az öreg asszony könnyes szemekkel kísért s bucsuzáskor így szólt:

— Áldja meg a Mindenható, asszonyom! Boldoggá fogja tenni szerencsétlen kis unokámat! Isten áldja meg érte!

— Csak emberi kötelességünket teljesítjük, mikor segítünk, a hol tehetjük. Legyen nyugodt, jó asszony, hiszem, hogy meg fogjuk tehetni, amit mondtam.

Ödön csöppet sem volt kíváncsi megtudni, mikép akarja mamája boldoggá tenni Berezit. Még mindig kedvetlenül ért haza s otthon boszusan elutasította hugocskáját, ki játszani hívta.

— Kell is nekem játék! dörmögé.

— Mi bajod van? szólt Leonácska csodálkozva. Máskor olyan jókedvű vagy, ha mamácskával járhatsz. Oh bár csak már nagyobb volnék, hogy engemet is magával vinne!

Leona, miután Ödön nem felelt, kiment és játszott maga; Ödön pedig, mikor végre megunt a duzzogást, végre ismét fiókjához ment és lassacskán megvigasztalódott sok szép új játékszere látásán. De azért meg volt győződve, hogy nagy igaztalanság történt rajta.

Néhány nappal később Ödön a keresztmamánál volt látogatóban. Mindig nagy örömmel ment oda, nemcsak mert a keresztmama kitűnő ozsonnával vendégelte meg, hanem mert a fia, Jenő, igen derék gyerek volt, akivel pompásan lehetett mulatni. Aztán maga a keresztmama is oly nyájas, oly kedves volt, még maga is eltréfált a gyermekekkel s öröme telt benne, ha a kis társaság vígan töltötte nála a napot.

Most is kellemesen multak az órák, de a keresztmama ezuttal nem sok időt töltött a fiúkkal, hanem szobájába ment és leveleket írt. Ödön valamit kérdezni akart s benyitott.

— Szabad bejönni, kedves keresztmama?

— Szabad, fiacskám. Kell valami?

Ödön odalépett az asztalhoz, de amint megpillantotta, mi van az asztalon, elfelejtette, miért jött. Az asztalon ugyanis a keresztmamának több fényképe feküdt, még pedig igen jól eltalálva.

— Oh mily szépek! szólt Ödön, fölkapva egyet. Mít csinál velők, kedves keresztmama?

— Épen szétküldözöm testvéreimnek, kik már rég kívánják arczképemet birni.

— Oh, kedves keresztmama, adjon nekem is egyet!

— Neked is?

— Oh meglássa, meg fogom ám becsülni... Van épen ilyen kicsi képkereitem, abba teszem és az ágyam fölé a falra függesztem.

A keresztmama egy perczig gondolkozott, aztán így szólt:

— Jól van, tehát adok neked is egyet s hogy még több okod legyen megbecsülni, irok reá egy mondást a Szentírásból, melyről aztán, valahányszor a képet nézed, meg fogsz emlékezni mint keresztmamád intéséről is, ugy-e?

— Bizonyosan, örömmel!

Ödön roppant kíváncsi volt, mit fog a keresztmama a kép alá írni. Csakhamar megtudta. A keresztmama átnyújtotta neki a képet, mely alá e szavak voltak írva: »Jobb adni, mint venni«.

Nem tudom, hallott-é a keresztmama valamit Ödönnek minapi viseletéről, vagy csak véletlenül választotta e szavakat a Szentírásból. Alighanem már régóta észre vette, mily rossz tulajdonság kezd gyökeret verni Ödön szívében; legalább olyan furcsán mosolygott, mikor a képet neki átadta.

De Ödön ezt nem igen vette észre, hanem amint a képpel kiment a másik szobába, s ott Jenőnek mutatta, csodálkozva mondá:

— Milyen furcsa szavakat írt ide a keresztmama! Az már csak nem lehet igaz, hogy jobb adni, mint kapni.

— Dehogyan nem! felelt Jenő. Én soha sem vagyok boldogabb, mintha zsebpénzemből valamit vásárolhatok szegény öreg dadám kis leányának. Ha látnád, hogy örül szegényke!

Ödön nem felelt, hanem kissé elkedvetlenedve ment haza. Az egész uton ezen a furcsa mondáson gondolkodott.

A Szentírás mondja azt, már pedig a Szentírást csak tisztelni kell . . . aztán a keresztmama választotta az ő számára e szavakat, a keresztmamának pedig szintén tudnia kell, igaz-e, mert hiszen mindig osztogat másoknak százféle dolgot, aminek maga is hasznát tudná venni. És mégis Ödön semmiképp sem akarta elhinni, amit az a néhány szó mondott. Ő eddig azt hitte, hogy csak az lehet boldog, aki

sok, igen sok szép ajándékot kap. De most akaratlanul eszébe jutott, hogy a minap épen mikor születése napján annyi ajándékot kapott, azért mégis boszus és kedvtelen volt.

— Az igaz, szólt magában, mikor az ócska lapdát mamának adtam s ő mint ajándékot fogadta, akkor igen jó kedvem volt . . . ámbár akkor azt hittem, hogy az a lapda már nem ér semmit . . . De a mama, a keresztmama, meg Leóna hugom értékes holmit is elajándékoznak és azt mondják, hogy ilyenkor boldogok . . . hogy lehet az? A mi nekem kedves, azt nem szeretem másnak adni . . . hogy lehetne jobb odaadni, mint kapni valami szép tárgyat? Keresztmamának rossz ötlete volt, hogy e szavakat írta oda . . . az nem lehet igaz.

De Ödön már maga sem hitte, hogy nem igaz; nagyon jól kezdte érteni ama szép szavakat, de még harcolt szívében az önzés, még nem akarta megérteni.

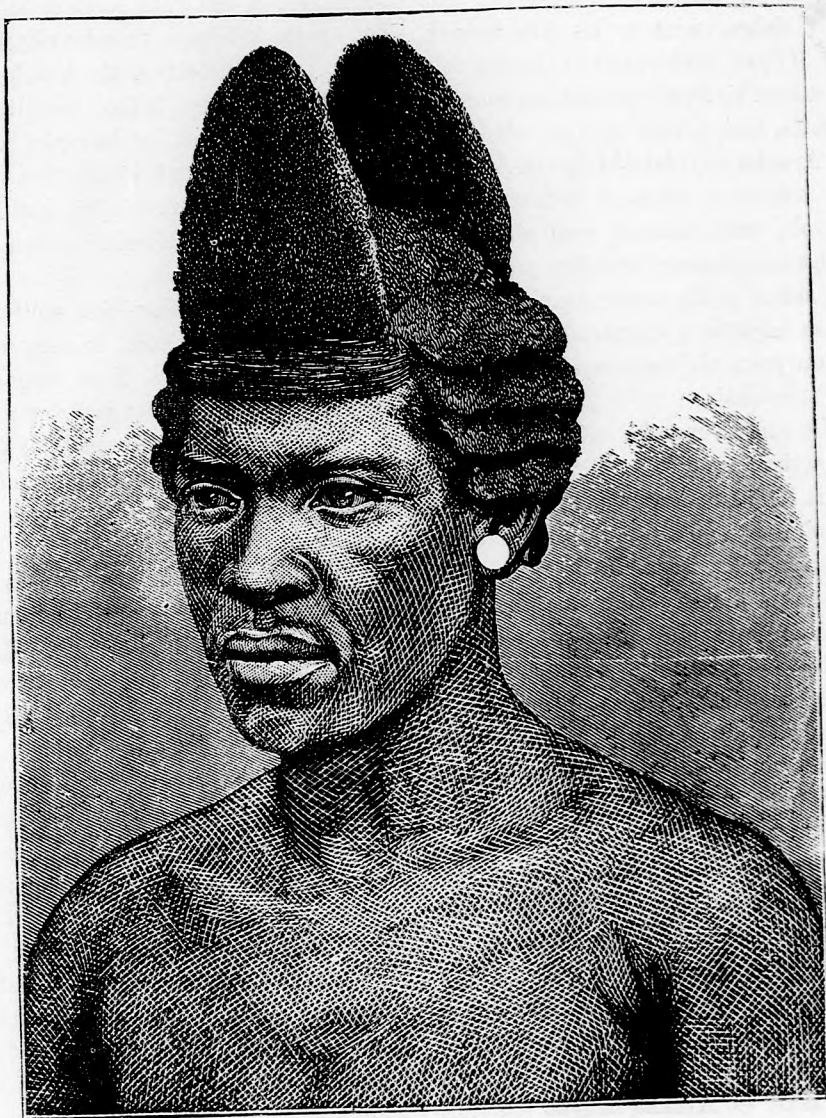
Hazaérve nem tehetett egyebet, mint hogy a képet csakugyan odaakasztotta az ágya fölé s így az az alkalmatlan intés mindig újra meg újra eszébe jutott. És valahányszor a képre nézett s az intést olvasta, mindig eszébe jutott a sápadt, szerencsétlen kis Berci is, kinek oly kedvtelenül adta volt oda az ócska lapdát. És szegyenkezett saját maga előtt, hogy ő, a kinek egy teli fiókkal van játékszere, oly nagyon sajnálta attól a szegény fiucskától azt, amit előbb már eldobni készült.

— No, hiszen már nem bánom, legyen az övé! szólt magában s igyekezett megnyugtanni lelkiismeretét. Másnap a keresztmama hozzájok jött látogatóba. Ödön

nagy örömmel ment eléje s kérte, nézze meg, milyen szép keretbe tette az arczképet.

— Majd később, fiacskám. Most sürgős dolgom van mamáddal.

(Vége következik.)

KÖZÉP-AFRIKAI SZERECSEN. (Lásd a 383. lapon.)

A CZICZA ÉS AZ ARANY-HAL.

— Rajz az állatvilágból. —

EM egyhamar volt macskának jobb dolga, mint a kis Arankáénak. Olyan elkényeztetett jószág volt, mint valami kis hercegkisasszony: finnyás, válagatós, ami persze nem is volt csoda, mert Aranka folyvást dédelgette. Az igaz, hogy viszont a czicza is kedves, szelíd állat volt, nem karmolt, nem mérgeskedett, hanem játszott jókedvűen asszonykájával, mikor pedig ennek tanulni kellett, a czicza lefeküdt a számára egy sarokban készített puka vánkosra és jóízűen dorombolva szundikált.

De azért a macska mégis csak mindig macska marad és az Aranka kedvenczére is több izben csunya gyanu nehezedett holmi nyalánkoskodás dolgában, sőt a mama még azt is mondta, hogy a minap, mikor a kis kanári madár kiszabadult a kalitkából és aztán egyszerre eltűnt, a cziczától kellett volna számon kérni a szegény madárkát, mert bizonyosan ő ragadta meg s föl is falta, mikor egyedül maradt a szobában. De Aranka nem akarta elhinni, hogy kedvence ilyen gonoszságra képes lett volna.

Egy szép napon mégis az a veszedelem fenyegette a kényes cziczát, hogy nem lesz több kedvence Arankának. A kis leány ugyanis születése napjára a nagymamától egy gyönyörű aranyhalacszkát kapott. A halacska igen nagy, gömbölyded, felül nyitott s vízzel megtöltött üvegedényben uszkált és Aranka nagyon mulatott rajta. Olyan szép piros volt, helyenként aranyosan csillogó pöttyökkel s olyan vi-

gan ficzkándozott szűk börtönében, mintha nem is kívánczolt volna ki a szabad folyóba.

Igen, a halacska nagyon szép volt, de egyéb kellemes tulajdonsággal nem igen dicsekedhetett. A kis Aranka hiába állt ott mellette, hiába beszélt hozzá hízkelő szavakat, a halacska oda se hederített s roppant közönyösen uszkált tovább, esőppet sem törődve azzal, hogy tulajdonképen kötelessége volna a kis leánykát mulattni.

— Hallod-e, halacszkám, szól a bohó kis leány türelmetlenül, te nagyon unalmas kis jószág vagy. Nem elég ám az, hogy valaki szép, hanem szeretetre méltónak is kell lenni, figyelmesnek, nyájasnak azok iránt, kik nyájasan közelednek. Ha azt akarod, hogy szeresselek, szépen figyelj reám, mikor beszélek hozzád!

De bizony ez a komoly intés is kárba veszett, mert mikor Aranka legkomolyabban beszélt, a halacska megfordult és gyorsan körüluszkált szűk üvegbörtönében.

— Oh te goromba! No megállj, büntetésül ma többé feléd sem nézek.

A halacska, ugy látszik, e fenyegetéssel sem sokat törődött, mert csak uszkált vigan tovább. Aranka pedig természetesen azután is szépen gondját viselte új kedvencének, mert bár kicsike leányka volt, mégis tudta, hogy a halacska nem viselheti magát máskép. Az arany halacska tehát ott éldegélt az ablakpárkányon, kapott koronként friss vizet, mindennap kenyérmorzst s Aranka tovább gyönyörködött benne.

De volt még valaki, aki nagyon figyelmesen szemmel tartotta a halacszkát. Ez a

önében, mintha
a ki a szabad

gyon szép volt,
jdonsággal nem
is Aranka hiába
beszért hozzá
alacska oda se
zönyösen uszkált
ódve azzal, hogy
ge volna a kis

kám, szólt a bohó
te nagyon unal-
nem elég ám az,
szeretetre méltó-
esnek, nyájásnak
n közelednek. Ha
lek, szépen figyelj
ozzád!

moly intés is kárba
anka legkomolyab-
ka megfordult és
k üvegbörtönében.
! No megállj, bün-
sem nézek.

tszik, e fenyegetés-
mert csak uszkált
pedig természetesen
t viselte uj kedven-
sike leánya volt,
alacska nem visel-
Az arany halacska
ablakpárkányon,
vizet, mindennap
ka tovább gyönyör-

ci, aki nagyon figyel-
ta a halacskát. Ez a

valaki pedig az Aranka nagy fehér cziczája volt. Épen e napokban halat főztek s a czicza is kapott belőle. Tudni kell pedig, hogy a macska nagyon szereti a halat. Én nem hiszem ugyan, hogy az Aranka czicziczája természetrajzot tanult volna, a főzés mesterségében is aligha volt járatos s bajosan tudta, miből készült az a jó falat, mely annyira izlett neki; de annyi bizonyos, hogy valamiképp kitalálta, hogy az a kis piros jószág, mely ott az üvegben uszkál, pompás csemege volna. És miután ezzel tisztába jött, egy szép napon arra szánta el magát, hogy ezt a jó csemegét meg is szerzi magának.

Fölugrott az ablakpárkányra s minde-
nekelőtt mint jó hadvezér, kikémlelte az
ellenség helyzetét. Csakhamar kideríté,
hogy nagy akadály van: az üvegedény. A
halacska bent van, ő pedig kint. Czicza
koma tehát lefeküdt az üveg előtt és ko-
molyan kezdett gondolkozni.

Igen, gondolkozni. Mindjárt meglát-
jáltak, hogy a czicza nagyon komolyan
gondolkozott. Meggyőződött erről Aranka
és a mamája is, ki épen a szobában volt,
és nézték a czicza mesterkedését.

A czicza jó ideig komoly képpel,
figyelmesen nézegette, miként uszkál és
ficzkándozik a halacska. Aztán fölemelte
egyik lábát és ovatossan megtapogatta az
üveget... kemény volt. Hm! Tehát nem
lehet benyulni. Igen, de valjon mindenütt
igy van-e? A czicza kétségkívül ezt a kér-
dést tette magának, mert fölkelt s lassan
körüljárta az üveget s minden oldalon
megtapogatta. De az bizony mindenütt
egyforma volt.

Ekkor, úgy látszik, így okoskodott:

— Mégis kell valahol nyilásnak
lenni, mert valahol csak be kellett a hal-
nak menni. Tehát van nyílás, ahol én is
benyulhatok.

Fölágaskodott, kinyújtotta a nyakát
és csakugyan megtalálta a nyilást, mert az
üveg fönt természetesen nyitva volt. A
czicza szemei ragyogtak az örömtől, már
azt hitte, hogy elérte a célját és hirtelen
bedugta az orrát az üvegedénybe. De épen
oly hirtelen vissza is rántotta s bosszu-
san prüszögött és meglepetve, haragosan
bámult maga elé. Mert vizre talált, a
macska pedig nem szereti a vizet.

Aranka és mamája jóízűen nevettek,
de a kis leány azután mégis aggódni kez-
dett kissé.

— Mamácskám, elkergetem onnan a
cziczát, mert utoljára még bizony megeszi
a halacskámat.

— Ne félj, kedvesem, azt nem teheti.
Látod, a halacska ijedtében az üveg
fenekére lapult, a czicza pedig bosszusan
visszahuzta a fejét, mert nem szereti ám
a vizet. Hagyjuk csak, érdekes lesz látni,
mit csinál.

— De hátha feldönti az üveget.

— Oh, hova gondolsz! Az üveg igen
szilárdul áll és nehéz, azzal nem birkóz-
hatnék meg. De legyünk csöndesen, hogy
meg ne riasszuk. Lássuk, mit fog kimes-
terkélni.

A kis leány tehát leült mamája mellé
és lesték, mi fog történni.

A czicza ezalatt ismét lefeküdt az
üveg előtt és megint mély gondolatokba
látszott merülni. Kétségtelen, hogy azon
gondolkozott, miképen távolíthatná el azt

(Folytatása a 378. lapon.)

A CZICZA ÉS AZ ARANY-HAL.

— Rajz az állatvilágból. —

EM egyhamar volt macskának jobb dolga, mint a kis Arankáénak. Olyan elkényeztetett jószág volt, mint valami kis hercegkisasszony: finnyás, válagatós, ami persze nem is volt csoda, mert Aranka folyvást dédelgette. Az igaz, hogy viszont a czicza is kedves, szelid állat volt, nem karmolt, nem mérgeskedett, hanem játszott jókedvűen asszonykájával, mikor pedig ennek tanulni kellett, a czicza lefeküdt a számára egy sarokban készített puka vánkásra és jóízűen dorombolva szundikált.

De azért a macska mégis csak mindig macska marad és az Aranka kedvenceére is több ízben csunya gyanu nehezedett holmi nyalánkoskodás dolgában, sőt a mama még azt is mondta, hogy a minap, mikor a kis kanári madár kiszabadult a kalitkából és aztán egyszerre eltűnt, a cziczától kellett volna számon kérni a szegény madárkát, mert bizonyosan ő ragadta meg s föl is falta, mikor egyedül maradt a szobában. De Aranka nem akarta elhinni, hogy kedvence ilyen gonoszságra képes lett volna.

Egy szép napon mégis az a veszedelem fenyegette a kényes cziczát, hogy nem lesz többé kedvence Arankának. A kis leány ugyanis születése napjára a nagymamától egy gyönyörű aranyhalacszkát kapott. A halacska igen nagy, gömbölyded, felül nyitott s vízzel megtöltött üvegedényben uszkált és Aranka nagyon mulatott rajta. Olyan szép piros volt, helyenként aranyosan csillogó pöttyökkel s olyan vi-

gan ficzkándozott szűk börtönében, mintha nem is kívánczolt volna ki a szabad folyóba.

Igen, a halacska nagyon szép volt, de egyéb kellemes tulajdonsággal nem igen dicsekedhetett. A kis Aranka hiába állt ott mellette, hiába beszélt hozzá hízlekedő szavakat, a halacska oda se hederített s roppant közönyösen uszkált tovább, csöppet sem törődve azzal, hogy tulajdonképpen kötelessége volna a kis leánykát mulattatni.

— Hallod-e, halacszkám, szólt a bohó kis leány türelmetlenül, te nagyon unalmas kis jószág vagy. Nem elég ám az, hogy valaki szép, hanem szeretetre méltónak is kell lenni, figyelmesnek, nyájásnak azok iránt, kik nyájásan közelednek. Ha azt akarod, hogy szeresselek, szépen figyelj reám, mikor beszélek hozzád!

De bizony ez a komoly intés is kárba veszett, mert mikor Aranka legkomolyabban beszélt, a halacska megfordult és gyorsan körülszkált szűk üvegbörtönében.

— Oh te goromba! No megállj, bűntetésül ma többé feléd sem nézek.

A halacska, ugy látszik, e fenyegetéssel sem sokat törődött, mert csak uszkált vigan tovább. Aranka pedig természetesen azután is szépen gondját viselte új kedvenceének, mert bár kicsike leányka volt, mégis tudta, hogy a halacska nem viselheti magát máskép. Az arany halacska tehát ott éledgett az ablakpárkányon, kapott koronként friss vizet, mindennap kenyérmorzsát s Aranka tovább gyönyörködött benne.

De volt még valaki, aki nagyon figyelmesen szemmel tartotta a halacszkát. Ez a

valaki pedig az Aranka nagy fehér cziczája volt. Épen e napokban halat főztek s a czicza is kapott belőle. Tudni kell pedig, hogy a macska nagyon szereti a halat. Én nem hiszem ugyan, hogy az Aranka cziczájára természetrajtot tanult volna, a főzés mesterségében is aligha volt járatos s bajosan tudta, miből készült az a jó falat, mely annyira izlett neki; de annyi bizonyos, hogy valamiképp kitalálta, hogy az a kis piros jószág, mely ott az üvegben uszkál, pompás csemege volna. És miután ezzel tisztába jött, egy szép napon arra szánta el magát, hogy ezt a jó csemeget meg is szerzi magának.

Fölugrott az ablakpárkányra s mindenekelőtt mint jó hadvezér, kikémlelte az ellenség helyzetét. Csakhamar kideríté, hogy nagy akadály van: az üvegedény. A halacska bent van, ő pedig kint. Czicza koma tehát lefeküdt az üveg előtt és komolyan kezdett gondolkozni.

Igen, gondolkozni. Mindjárt meglátjátok, hogy a czicza nagyon komolyan gondolkozott. Meggyőződött erről Aranka és a mamája is, ki épen a szobában volt, és nézték a czicza mesterkedését.

A czicza jó ideig komoly képpel, figyelmesen nézegette, miként uszkál és ficzkándozik a halacska. Aztán fölemelte egyik lábát és ovatosan megtapogatta az üveget... kemény volt. Hm! Tehát nem lehet benyulni. Igen, de vajjon mindenütt így van-e? A czicza kétségkívül ezt a kérdést tette magának, mert fölkelt s lassan körüljárta az üveget s minden oldalon megtapogatta. De az bizony mindenütt egyforma volt.

Ekkor, úgy látszik, így okoskodott:

— Mégis kell valahol nyílásnak lenni, mert valahol csak be kellett a halnak menni. Tehát van nyílás, ahol én is benyulhatok.

Fölagaskodott, kinyújtotta a nyakát és csakugyan megtalálta a nyílást, mert az üveg fönt természetesen nyitva volt. A czicza szemei ragyogtak az örömtől, már azt hitte, hogy elérte a célját és hirtelen bedugta az orrát az üvegedénybe. De épen oly hirtelen vissza is rántotta s bosszusan prüszögött és meglepetve, haragosan bámult maga elé. Mert vizre talált, a macska pedig nem szereti a vizet.

Aranka és mamája jóízűen nevettek, de a kis leány azután mégis aggódni kezdett kissé.

— Mamácskám, elkergetem onnan a cziczát, mert utoljára még bizony megeszi a halacskámat.

— Ne félj, kedvesem, azt nem teheti. Látod, a halacska ijedtében az üveg fenekére lapult, a czicza pedig bosszusan visszahuzta a fejét, mert nem szereti ám a vizet. Hagyjuk csak, érdekes lesz látni, mit csinál.

— De hátha feldönti az üveget.

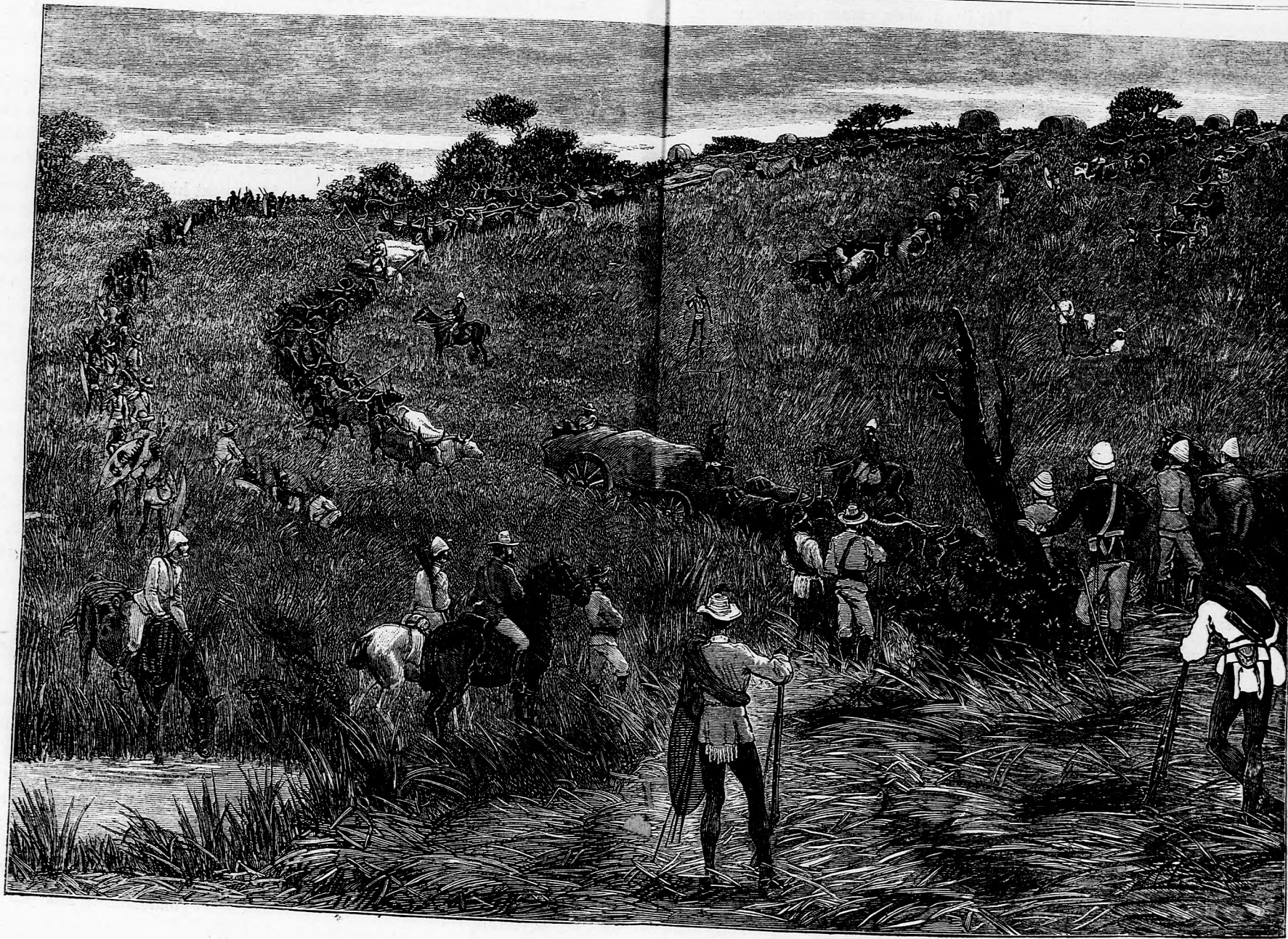
— Oh, hova gondolsz! Az üveg igen szilárdul áll és nehéz, azzal nem birkóznának meg. De legyünk csöndesen, hogy meg ne riasszuk. Lássuk, mit fog kimeszterkélteni.

A kis leány tehát leült mamája mellé és lesték, mi fog történni.

A czicza ezalatt ismét lefeküdt az üveg előtt és megint mély gondolatokba látszott merülni. Kétségtelen, hogy azon gondolkodott, miképen távolíthatná el azt

(Folytatása a 378. lapon.)

19. Kötet

AZ AFRIKAI VADONBAN. (Lásd a 383. lapon.)

(Folytatás a 375. laphoz.)

a kellemetlen akadályt, mely miatt bozzá nem férhet a jó csemegéhez. Persze, ha lyukat üthetett volna az üveg alján, hogy a víz kifolyjon, akkor mindjárt segítve lett volna a bajon. De hát ilyesmit egy kis cicza nem tehet; más módot kell kitalálni. És csakugyan ki is talált.

Hosszas gondolkodás után végre lassan fölemelkedett, ismét fölágaskodott az üveg fölé, bedugta fejét és inni kezdett.

— Ni, szomjas! szólt Aranka.

Az ám, szomjas, még pedig milyen szomjas! Soha életében nem ivott ennyit.

— Én azt hiszem, szólt a mama, hogy nem szomjas, hanem ki akarja inni a vizet, hogy hozzáférjen a halacska-hoz. Várjunk csak!

És a cicza csak itta, itta tovább a vizet s Aranka mindig növekedő meglepetéssel suttogá:

— Csakugyan... ki akarja inni a vizet.

— Még várjunk, szólt a mama. Meglehet, hogy mégis csak szomjas.

A cicza, miután jó ideig ivott, végre abbahagyta s aztán sokáig ott ült az üveg előtt. De azután megint csak hozzáfogott az iváshoz.

— Bolond cicza, szólt Aranka, annyit iszik, hogy utoljára még belebetegszik.

De a ciczának több esze volt. Tudta ő, hogy nagy dolgot nem lehet gyorsan és könnyen elérni. Mikor tehát már annyit ivott, hogy többet már nem birt, leugrott az ablakról és Arankához ment a pamlagra. A kis leány pedig ölébe vette és simogatta.

— Hát ilyen okos, ravasz ciczuska vagy te? mondá. Ki akarod inni a vizet, hogy a szegény halacska szárazra jusson, és te aztán megkaparíthasd? Nem rossz gondolat. Csak az a kár, hogy nagyon sok a víz, ugy-e ciczuskám? Ugy bizony, még elrontanád a gyomrocskádat, ha mind meginnád. Mert lásd, az aranyhalacska-kák nem a ciczák fogára valók, nem bizony, s akárhogy fáj reá a tied, nem eszel belőle, te kis gonosz! De azért szeretlek, mert nagyon okos, furfangos jószág vagy; nem is hittem volna, hogy annyi eszed van.

A cicza nagy nyugalommal fogadta e bókot és dorombolva elaludt a kis leány ölében. A mama pedig így szólt:

— Meg kell várunk, véletlen volt-e az egész, vagy csakugyan van-e a ciczának terve. Ne változtasd a vizet s hagyjuk a ciczát kedve szerint cselekedni.

Csakhamar meggyőződtek, hogy a ciczának valóban komoly terve van. Másnap reggel rajta kapták, amint ismét itta a vizet s ekkor már jó ujjnyival fogyott a víz. Napközben még többször visszatért és folytatta munkáját s midőn látta, hogy a víz fogy, koronként merészebb próbát is tett: lábával nyult a halacska után. De még mindig sok volt a víz, a hal az üveg aljára lapult s a cicza mindig ijedten visszarántotta lábát a hideg vízből: Látta hogy még nem boldogul, még több vizet kell innia.

Harmad napra azonban kezdett a dolog komolyan veszedelmessé válni a halacska nézve. A víz már ugyancsak leapadt az üvegben, a hal már alig tudott uszkálni s ha kissé fölemelkedik az üveg

fenekéről, a ravasz czicza könnyen megkaparíthatja.

— Most már tele kell tölteni az üveget, szólta a mama Arankához.

A kis leány hozott egy kancsó vizet és a haltartóba tölté, úgy hogy ez megint színig tele volt.

— No cziczuskám, ez lesz ám a meglepetés! szólta Aranka nevetve.

Azután megint lesték mit fog a czicza mivelni.

Nemsokára bejött a czicza s egyenesen az ablaknak indult s már előre nyalta a száját, mintha teljesen bizonyos lett volna benne, hogy most már a sok vizivás után a lakoma következik. Gyorsan bedugta fejét az üvegbe, abban a hiszemben hogy csak az alján van egy kis víz. De az üveg színig volt töltve s a czicza hirtelen mozdulatával fülig vizes lett.

Rémülten és megzavarodva kapta vissza a fejét és meredt szemekkel bámult az üvegre. Bármilyen ravasz volt, azt már mégsem értette, mi történhetett itt . . . az üveg ismét tele, a halacska vigan uszkál . . . hiába itta azt a tömérdek vizet, most újra kellene kezdeni. De már erre nem volt semmi kedve, s miután jó ideig bámult az üvegre és a halacskára, megfordult és elsompolygott. Ekkor Aranka vigan fölkaczagott s ölébe kapva a csalódott cziczát, így szólta hozzá:

— No's, cziczuska, megértted már hogy az arany halacska nem a czicza fogára való?

Czicza koma csakugyan megértette, mert e naptól fogva feléje sem nézett az arany halacskáknak, bölcsen belátván, hogy

minden erőfeszítés hasztalan, nem lehet hozzáférti.

HOGY KELL MEGFIZETNI A SZIVESSÉGET?

Egy fuvaros mindenféle nehéz portékával megrakott szekérrel hajtott végig az országúton. Egyszerre valami nagy kátyuba zökkent a kerék s a szekér fölfordult.

Nagy volt a baj, mert minden portéka szétgurult s voltak olyan nehéz csomagok is, melyeket egy ember föl sem bírt emelni. Se falu, se tanya nem volt közel, de még embert sem lehetett látni s fuvarosunk ugyancsak meg volt akadva, mit tegyen, ha itt lepi meg az éjszaka.

Epen amint így busult és tünődött, a mezőkön keresztül arra lovagolt egy uri ember. A szegény fuvaros nem is merte megszólítani a finom öltözötű urat, hogy a nehéz munkában segítsen; de az nem várta a kérést, hanem leugrott a lóról s így szólta:

— Látom, nagy bajban van. No, fogjunk hozzá, ketten hamar rendbe hozzuk.

Rövid idő alatt rendben is volt megint a szekér s a fuvaros zavartan mondá:

— Jó uram, igazán nem is tudom, mikép háláljam meg nagy szivességét . . .

— Megmondom én, felelt a derék ur nyájasan. Valahányszor más embert bajban lát s egy kis szivességgel segíthet rajta, tegye meg. Aki szivességet nyert, tegyen szivességet másoknak, így fizeti meg legjobban tartozását.

Tréfás kérdések.

Milyen tó van minden házban?

*

Milyen várban nem lakott még senki?

Rontó Pali s a gyújtó-üveg.

— Fájdalmas, de tanulságos történet 15 rajzban. —

(Vége.)

Tova szállt, de a kezében egyik lába ott maradt.

»Vesztett légynek lába is jó». Ezt gondolja s az alatt

Az üvegen nézegeti a kis lábszárt. Mekkora!

Tán biz elefánté volt az, nem is légyé! Mely esoda!

Az a vastag, tudományos könyv legott tüzet fogott,
Csak egy sistergett a tábla, a lapja mind lobogott.
S így a drága, ritka munka, jaj Istenem! mivé
lett? . . .

Mint a leghaszontalanabb, rosz papiros, elégett.

A nap nyájasan sütött be a nyitott ablakon át.

»Hahó, megállj nap uracskám! Lássunk még
nagyobb csodát!

Majd e gyújtón keresztül bocsátom a te sugarad!
Oda tartja . . . és csakugyan, a papiros meggyulad.

Már meg mire vetemedik? . . . Eltűnődik magába:

»Ugyan mekkora is lehet a fényes nap nagysága?
S hogy meglássa: az üveget nyújtja ki a nap felé
Hogy ő már most figyelemmel, okosan tekint belé.

»Jaj Istenem! Jaj, mi volt ez? Villám érte a szemem?»

Majd kinyrik! Segítsetek! Mivé lettem, Istenem!
Igy ordított, jajveszékelt a szobában Rontó Pál —
Tudós Pafnuczius tanár már az ajtó megett áll.

A jó Pafnuczius tanár Pálit meg sem büntette,
Sajgó szemét egy nagy fehér kendővel bekötötte.

Vigasztalta, tán meggyógyul; borogatta a szemét —

Bizony Pál, rontásának de megitta a levét!

Költözgettek, borogatták, ágyban fekvő beteg lett,
Soká soká nem láthatta az erdőt, a kék eget.
Sőt még, mikor fölépült is, kötést viselt a szemén —

Igy lakolt meg Rontó Pál, ez a vásott kis legény.

NEM AKARTAM!

— Egy kis intés Tamás bácsitól. —

SMERITEK az én kis öcsémet, azt a szeles Károlyt? Nem ismeritek?

No, ennek csak örvendezhettek.

Mert én azt hiszem, hogy ennél szelesebb fiu nincs a föld kerekiségén. Azt mondom, szelesebb nincs; de olyan forma, mint ő, félek, van igen sok s nekem úgy látszik, mintha egyikkel-másikkal már dolgom is lett volna. De most csak Károlyról akarok beszélni.

Tulajdonképen bajos azt elmondani, miképen telnek el Károly napjai. Annyi bizonyos, hogy soha sem egyformán, mert minden áldott nap valami új bajba keveredik vagy másoknak okoz bajt szeleburdisága által.

Reggel jókedvűen ugrik ki az ágyából s mialatt öltözik, gondolhatna ugyan leczkéljére, de erre soha sem gondol, hanem inkább arra, miféle új játékot fog ma

pajtásaival játszani, vagy mikép fogja majd jól eldöngetni azt a fortélyos Bélát, aki tegnap oly gonoszul megtréfálta. Előre próbálja, miként fog vele öklelőzni s e próbaközben szerencsésen feldönti a vizes kanecót, úgy hogy egész tócsa támad a pallón. Ezt föl kell törülni, mert ha a mama meglátja . . . föl is törli, még pedig azzal, ami leghamarább a keze ügyébe esik, a tiszta ingével. Csak mikor már kócszen van, akkor veszi észre, hogy oda a tiszta ing. No, se baj, hamar elővesz a szekrényből egy másikat és gyorsan felöltözik, mert majd elkésik az iskolából.

Rohan ki reggelizni s úgy becsapja maga után az ajtót, hogy az egész ház reng belé. Arról teljesen megfeledkezik, hogy kis huga beteg s a mama éjjel virasztott; a nagy robajjal mindakettőt fölzavarja üdítő álmukból. A folyosón nagy sietségben fellöki a kicsi Andorkát, ki keservesen sirásra fakad s homlokán kék folttal néhány nap meg fog emlékezni erről a szép reggelről.

De Károly nem ér rá, hogy Andorkát csitítsa. Sietnie kell reggelizni. Az ebédlőben föl van terítve, de a reggeli még nincs ott. Rohan a konyhába, hogy megsürgesse a szakácsnét, de ez éppen e pillanatban kiment.

Se baj! A tej ott van a takaréktűzhe-lyen félre huzva, csak be kell tolni a kö-zépre, hogy felforrjon. A míg a tej felforr, Károly szalad, hogy összeszedje könyveit írásait, tollát, tintatartóját, zsebkendőjét s mindenféle más holmiját, amire az isko-lában szüksége van. Csakhogy ez nem olyan kis dolog ám. A hány tárgy van, annyifelé van szétszórva a nagy szobá-

ban s ugyancsak időbe kerül, míg csak egy részét is összeszedi. Ezalatt pedig a konyhában a tej forni kezd, lassan-lassan emelkedik, mindig magosabbra, végre már az edény szélét éri . . . nincs senki, aki belefujjon vagy félrehuzza s egyszerre e tej kifut, nagy sisteregve végig ömlik a tüzes vaslemezeken és ret-tenetes búzzel tölti meg az egész házat. A szakácsné előfut, lármáz, pöröl s Károly mert már különben is elkésett, menekül az iskolába reggeli nélkül, jó reggelt sem kívánva szüleinek.

Az iskolában rendesen azt veszi észre, hogy a legszükségesebb könyvet felejtette otthon, vagy tolla, tintája nincs, vagy a föladványáról feledkezett meg s rendesen büntetéssel tér haza. Maga is röstelli, de biz az úgy van, hogy a leg-roszabb diákok egyikének van kikiáltva.

Ha elküldték valami üzenettel a nagy-mamához, vagy valamelyik nénihez, mire odaért, bizonyosan elfelejtette, hogy tulaj-donképen mit is kell mondania s beszél e helyett mindenféle zavaros holmit, úgy hogy nem lehet rajta eligazodni és aztán elbeszél olyan dolgokat, melyekről nem volna szabad szólani, mert a mama intette, hogy valamikép meg ne említse. Minap is milyen halálos rémületbe ejtette a szegény öreg nagymamát! Pali bácsi, a nagymama egyik fia, éppen uton volt, mikor egy nagy vasuti szerencsétlenség híre érkezett, a kocsik összetörték, sok utas megsebesült. Károly szülei aggódva beszéltek arról, hogy talán Pali bácsi is éppen ezen a vona-ton utazott. De ez csak aggódás volt. Károly azonban éppen a nagymamánál volt s elbeszélte, hogy Pali bácsi szeren-

csétlenül járt, mire a szegény nagymama elájult s beteg lett, mignem szerencsére másnap megtudtuk, hogy Pali bácsinak nem történt semmi baja.

Arról, hogy Károlyra bizzák a levelek földadását a postára, régen lemondtak, mert legtöbbször a zsebében felejtette s elment játszani valamelyik pajtásával, akivel utközben találkozott. Igazán nem lehet hasznát venni semmire.

Persze, azt hinnétek, hogy ennyi szeleburdiság elkövetése mellett Károly sokszor jár lehorgasztott fővel és busul, szomorkodik. Van is eszében! Látszik, hogy nem ismeritek. Károly barátunk mindig jókedvűen nevet, fütörészget, mert akármiféle bajt, zavart okozott, mindig van egy mentsége, melylyel, azt hiszi, mindent helyre üt. Ez csak ebből a két szóból áll:

— Nem akartam!

Természetes, hogy nem akarta. Nem szándékosan, gonoszságból teszi, amit tesz és roppant igazságtalannak tartja, hogy mégis megbüntetik. Azt hiszi, hogy azzal mindent megmagyarázott, ha azt mondja:

— Hiszen én nem akartam!

De a minap, azt hiszem, mégis kezdte belátni, hogy ez nem elég, mert apja, midőn kimondta reá a büntetést, egytuttal így szólt:

— Azt mondd, akaratlanul követted el a rosztat. De az nem elég mentség. Akarattal kell cselekednünk, de nem a rosztat, hanem a jót. Akármire fogunk, elébb meg kell gondolnunk, mit teszünk, mi lesz belőle, s aztán akarattal, szándékosan kell megtennünk, mert minden tettünkért felelni tartozunk.

Nem tudom, fog-e Károly öcsémnek használni az intés. Remélem, fog. De azt hiszem, jó volna sok más gyermeknek is, ha megszívelné s követné s mielőtt valamit tesz, jól meggondolná; mert ha a dolognak roszt a vége, nem elég ám az a mentség, hogy:

— Jaj, nem akartam!

E p r é s z ő k.

(Képpel a ezimlapon.)

ELŐRE, előre
Erdőbe gyermekek!
Szedjük a zamatos
Fűszeres epreket!

Itt is egy, ott is egy!
Mint rózsza bimbócska
Ugy ragyog ott felénk
A piros szamócza.

A fűben szamócza
Bokron a sok málna;
Szedjük no kosárba,
Köténybe, fa-tálba!

Majd ha mind megtelik,
Mamánknak elvisszük,
Tejszinnel leönti,
Jóízűn megesszük.

A FORRÓ ÉGÖV ALATT.

(Képekkel a 373. és 376—377. lapokon.)

Az öt világrész közül hármát, Európát, Ázsiát és Afrikát ó-vilagnak nevezünk, mert ezeket már évezredek óta ismerik a mívelt nemzetek, míg a másik kettőt, Amerikát és Ausztráliát, nem igen régen fedezték föl bátor hajósok. (Megtudnátok-e mondani, kik voltak a fölfedezőzők?) De az ó-vilagnak is igen sok olyan része volt, melyről csak igen keve-

set tudtak az európai mivel népek s különösen Afrikából sokáig csak azt a részt ismerték, melynek partjait a Földközi tenger mossa. (Nézzétek meg a térképen.) Itt már nagyon régen virágzó országok voltak. Itt volt Egyiptom, a Faraók birodalma, hol a zsidók fogságban szenvedtek, míg Mózsés ki nem szabadította őket; tovább nyugat felé volt Karthago, melyet később a hatalmas rómaiak hódítottak meg, kiknek aztán szép városaik voltak Afrika ez északi részében.

De sem a rómaiak, sem az egyiptomiak nem tudták, mi van tovább dél felé, ott a hol a nap legforróban süt. Az ő országaik határánál roppant homoksvatag terült el s ők meg sem kísértették, hogy keresztül hatoljanak s megtudják, mi van a sivatagon túl. De még később is, egészen a legujabb időkig csak keveset tudtunk Afrika népeiről.

Ha Afrika térképére nézünk, sok fehér foltot találunk, a hol nincs semmi írva, sem rajzolva, mintha ott semmiféle ország és nép sem volna. Pedig nem úgy van, mert van ott sok különböző nép, vannak kisebb-nagyobb országok, csak hogy a tudósok még nem ismerik, nem tudják a térképre följegyezni, melyik nép hol lakik, melyik ponton vannak a városok, hegyek, folyók, tavak. Ezért van olyan sok fehér folt a térképen.

Afrika ősi lakosai, mint tudjátok, mind négerek, azaz többé-kevésbé fekete színűek. A kik a tengerpartok közelében laknak, azokat az európai hajósok, utasok már régibb időtől fogva ismerik, most pedig lassanként azt is megtudjuk, miféle országok vannak bent, Afrika közepében. Az utóbbi esztendőkből sok bátor tudós vállalkozott arra, hogy behatol a forró égöv alatti vidékre. Ez roppant fáradsággal és sok veszedelemmel jár s többily derék férfiú oda is vészett, de mások szerencsésen visszakerültek és igen érdekes könyveket irtak arról, amit láttak és ta-

pasztaltak. Különösen híres utazók Stanley, Cameron, kik oly népek közt jártak, ahol még soha sem járt európai ember.

Nekünk, akik kocsin, vasuton utazunk, alig van fogalmunk arról, mily fáradsággal és költséggel jár az ilyen tudományos utazás ott a forró égöv alatt. Ott szó sincs utakról, gyakran napokig kell menni, míg emberlakta hely mutatkozik és akkor is készen kell lennie arra, hogy a helység lakosai mint ellenséget fogadják az idegent; de ha nem bántják is, mindenesetre nagy váltságdíjat vesznek azért, hogy határukon áteresztik az utazót.

A tudós utazók tehát, kik Afrika bel-sejét kutatják, nem járhatnak maguk, hanem egész hadsereget visznek magukkal, még pedig jól fölfegyverezve, és visznek tömérdek mindenféle portékát, olyan fajtát, a melyet a félvad néger népek szeretnek. Mert a mi pénzünket ők nem ismerik, nekik tarka-barka szövetek, kendők, csillogó ékszerek kellenek. Hogy az ékszer igazi arany és gyémánt-e, vagy csak hitvány réz és üveg, azt nem tudják megkülönböztetni s a krajczáros karikagyűrűt is nagy kincsnek nézik. Ha szerit tehetik, meg is rabolják az utast s ezért a fegyvereseknek éjjel-nappal őrködni kell, sokszor pedig egész csatákat kell vívni a kapzsi vad négekkel.

Legtöbbet szenvednek ott az európai emberek a szörnyű forróságtól, melytől teljesen ellankadnak és sokszor eszméletlenül összerogynak. Csak igen izmos, erős férfiú bírja ki ezt az utat s még ezt is alig ismerhetni meg, mikor egy-két esztendő múlva hazatér. De a tudomány érdekében mégis mindig akadnak derék, bátor férfiak, kik ily nehéz utra vállalkoznak.

Nekünk magyaroknak is vannak híres utazóink, akik bátorságot és szívós kitaratást egyesítettek a tudományossággal. Ezek Kőrösi Csoma, Magyar László, Vámbéry, kikhez ujabban gróf Széchenyi Béla és Lóczy Lajos csatlakoztak.